

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

8 april 2008

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING, WETENSCHAP EN INNOVATIE

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over kinderopvang voor 0 tot 3-jarigen in het GO!	1
Vraag om uitleg van de heer Hans Schoofs tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de puntenenveloppes voor de zorgomkadering	2
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de bepaling van avondtoezicht in het kader van sociaal voordeel	5
Vraag om uitleg van de heer Johan Deckmyn tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over religieuze ontmoetingsplaatsen aan universiteiten	6
Vraag om uitleg van mevrouw Laurence Libert tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de mogelijkheid om het theoretisch rijexamen op school af te leggen	9
Vraag om uitleg van mevrouw An Michiels tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de samenwerking met de Franse Gemeenschap over het spijbelbeleid	12

Voorzitter: mevrouw Monica Van Kerrebroeck

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over kinderopvang voor 0 tot 3-jarigen in het GO!

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, op 21 november 2007 organiseerde het gemeenschapsonderwijs (GO!) een tweede studiedag over voor- en vroegschoolse kinderopvang. Op 10 december 2007 werden de conclusies van die studiedag nog eens samengevat in een persbericht van het gemeenschapsonderwijs. Begin dit jaar maakte ook Schooldirect, via een filmpje van Focus-WTV, melding van minicrèches die ook bedoeld zijn voor kinderen van 0 tot 3 jaar, in de scholen van het gemeenschapsonderwijs in Oostende en Koekelare. Er was wel sprake van een aparte vzw voor de organisatie van deze minicrèches.

Het is een nieuw gegeven, want tot voor kort werd het niet erg opportuun geacht om kinderopvang in een schoolse omgeving in te richten. We zitten nu in een nieuwe situatie, waarbij dat wel mogelijk is. Bepaalde instellingen kiezen er zeer bewust voor om dat aan te bieden en bepaalde scholen kaderen dat ook in een gelijkansenbeleid.

Ik heb ook navraag gedaan bij het domein Welzijn, of daar een erkenning is voor minicrèches en een daaraan gekoppelde financiering. Ik ben tot de vaststelling gekomen dat er vanuit het departement Welzijn geen financiering is van de minicrèches. Vandaar dat ik een aantal vragen heb over de financiering vanuit Onderwijs en het mogelijk afvloeien van middelen naar minicrèches. Ik wil toch voorstellen dat toezicht wordt gehouden waaraan de middelen, die eigenlijk bedoeld zijn voor het inrichten van onderwijs, besteed worden.

Mijnheer de minister, hebt u er zicht op hoeveel scholen er op dit moment binnen het gemeenschapsonderwijs een minicrèche organiseren? Hebt u er zicht op of er werkingsmiddelen en mogelijk personeel, bedoeld voor onderwijs, worden ingezet voor de organisatie van minicrèches? Wordt ook infrastructuur gefinancierd voor onderwijs voor minicrèches aangewend? Hoe is de financiering precies geregeld?

In hoeverre kan de opvang in minicrèches gekoppeld worden aan de inschrijving van andere kinderen van het gezin in een school uit dezelfde omgeving van de minicrèche?

Zetten ook andere scholen buiten het gemeenschapsonderwijs middelen, personeel en infrastructuur in voor de organisatie van minicrèches?

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Mevrouw Helsen, u stelt dat het een vrij nieuw gegeven is, maar ik denk van niet. Op 16 maart 2006 heeft mevrouw Dillen een gelijkaardige vraag gesteld, met bijna identieke vragen, buiten de vragen drie en vier (*Hand.* VI. Parl. 2005-06, C182).

Mijnheer de minister, u hebt daar toen vrij duidelijk op geantwoord. Maar ik wil me toch aansluiten bij de vragen van mevrouw Helsen, om te zien of er inderdaad iets veranderd is en of uw antwoord van twee jaar geleden nog geldt.

De voorzitter: De heer Schoofs heeft het woord.

De heer Hans Schoofs: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik treed voorgaande sprekers bij wat betreft de bezorgdheid over deze evolutie. Bij het opstarten van voor- en naschoolse kinderopvang heeft men ervoor geopteerd om dat duidelijk te scheiden van de netten. Als we een dergelijke evolutie vaststellen met betrekking tot crèches, denk ik dat dat tegen de geest is van de start van voor- en naschoolse kinderopvang destijds.

Ik vind dat we de filosofie moeten doortrekken dat het twee verschillende taken zijn en dat we liefst de taken over de netten heen blijven uitbesteden. Ik vond dat een gezonde evolutie, die men van start liet gaan bij de opstart van de kinderopvang. We waken erover dat men over de netten heen kan opereren en de kinderopvang kinderen van alle netten op het grondgebied kan opvangen.

Als men met crèches begint die gelinkt zijn aan bepaalde netten, kan dat op termijn een vrij dure evolutie worden. Ik zou willen pleiten voor de loskoppeling.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Ik wil me ook aansluiten bij de vragen. Men stelt eigenlijk vast dat in heel wat andere netten – ik zal geen net noemen – in groten getale minicrèches gelinkt zijn aan de bestaande school. Daar is dan ook een voorwaarde aan gekoppeld: er is een plaats in de kinderopvang, indien broertjes of zusjes ook al ingeschreven worden in de kleuterklas van de aanpalende school of de school die tot de campus behoort.

Misschien is het duidelijker en beter dat het helemaal gescheiden is, maar daarover willen we graag het antwoord van de minister horen.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Om heel precies op de vraag van mevrouw Helsen te kunnen antwoorden, moet vooraf worden verduidelijkt dat er een onderscheid moet worden gemaakt tussen de voorschoolse kinderopvang, die ingericht wordt door het GO! en de voorschoolse kinderopvang in samenwerking met het GO!. Beide vormen vallen uiteraard onder het decreet van 29 april 1997 inzake de kwaliteitszorg in de welzijnsvoorzieningen.

De crèches werken volgens de principes van alle andere crèches in het Vlaamse kinderopvanglandschap. Slechts in twee scholengroepen zijn er minicrèches van het GO!: in scholengroep 6, namelijk Puurs met een opvangcapaciteit van 17 plaatsen, en Sint-Amands met een capaciteit van 22 plaatsen en in scholengroep 17, Temse met een opvangcapaciteit van 21 plaatsen, Kruibeke met 14 plaatsen en Stekene met 14 plaatsen. Daarnaast zijn er minicrèches die georganiseerd worden door vzw's in de buurt van of in een school van het GO!. De vzw's sluiten daartoe samenwerkingsverbanden met een school of een scholengroep van het GO!.

Op uw vraag in hoeveel scholen er op dit moment minicrèches worden georganiseerd, heb ik niet meteen een antwoord gekregen van het GO!. In geen geval worden werkmiddelen van het GO! aangewend voor de crèches. Dat zou ook strijdig zijn met het bijzonder decreet.

De vraag in hoeverre de opvang in de minicrèches gekoppeld kan worden aan de inschrijving van broertjes of zusjes in de school, is me niet heel duidelijk. Ik ga er van uit dat u vraagt of een kind in een minicrèche voorrang kan krijgen omwille van het feit dat er reeds broertjes of zusjes in de school zijn ingeschreven. Als minister van Onderwijs kan ik me over deze vraag niet uitspreken. Dat behoort tot de bevoegdheid van minister Vanackere. Het omgekeerde, namelijk voorrang krijgen in een school omdat de broer of zus reeds in de crèche is ingeschreven, is niet mogelijk want het decreet van 14 september 2002 betreffende gelijke onderwijskansen-I, voorziet niet in deze mogelijkheid als een voorrangscategorie.

Personeelsleden in dienst van het GO! werken niet voor de crèches. De crèches werven eigen personeel aan die het betaalt met financiële ondersteuning van Kind en Gezin en met de ouderbijdragen. In sommige gevallen zijn de crèches ondergebracht in gebouwen van het GO! en dan worden huurovereenkomsten afgesloten.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mijnheer de minister, ik dank u voor het antwoord. U hebt natuurlijk niet heel veel gegevens gekregen om een antwoord te geven. Ik vind het wel heel belangrijk dat er vanuit Onderwijs toezicht op wordt gehouden dat de middelen die bedoeld zijn voor

onderwijs, hier niet voor worden ingezet. U antwoordt dat dat niet gebeurt en dat er een strikt onderscheid is. Mijn derde vraag kan ik perfect aan minister Vanackere stellen. U geeft vandaag een geruststellend antwoord, maar ik vind het belangrijk om de controle hierop goed te behouden in de toekomst.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik bevestig dat dat niet alleen principieel heel duidelijk geregeld is, en dat is het belangrijkste, maar dat het bovendien wordt opgevolgd. Er is een college van accountants bij het GO!. Men moet ook regelmatig de gegevens doorsturen. Die worden ook door het departement Begroting bekeken. Dat wordt wel degelijk opgevolgd. Ik houd het GO! ook aan deze principes. Het is inderdaad een duidelijk antwoord. De situatie op dit vlak kan beschouwd worden als zijnde in orde.

De voorzitter: De heer Schoofs heeft het woord.

De heer Hans Schoofs: Ik sluit me aan bij de bezorgdheid die ik als ondertoon opvang bij mevrouw Helsen. We hebben weet van de huurcontracten. We weten dat er effectief crèches worden ingericht. Het is logisch dat er onkosten zijn verbonden aan het opstarten van dergelijke crèches. Wanneer ik inrichtende machten naar buiten uit hoor verkondigen dat ze crèches uitbaten, stel ik me daar vragen bij. Ik denk dat we deze vragen moeten stellen in deze commissie. De minister bevestigt dat er vanuit Onderwijs geen gelden aangewend worden. Ik juich dat toe maar ik hoop dat iedereen in deze zaal de bezorgdheid deelt.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Hans Schoofs tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de punten-enveloppes voor de zorgomkadering

De voorzitter: De heer Schoofs heeft het woord.

De heer Hans Schoofs: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, deze vraag heeft misschien op het eerste gezicht betrekking op de besteding van puntenenveloppes die bij mijn weten nog niet gekend zijn op het veld, wel bij de administratie en het kabinet. De bezorgdheid bestaat om die goed te kunnen besteden, ook van bij de aanvang van het schooljaar 2008-2009. Men moet dikwijls de stimuluspunten spenderen aan gespecialiseerd personeel, waarvoor enige selectie noodzakelijk is. Om voor die selecties de nodige tijd te hebben, vraagt men om tijdig op de hoogte te kunnen zijn van de puntenenveloppes.

Mijnheer de minister, is het mogelijk ons en de mensen in het basisonderwijs de nieuwe berekeningbreuk voor de puntenenveloppe mee te delen? Zo niet, wanneer denkt u de definitieve cijfers te hebben? Kunt u ons in afwachting al een berekeningsformule geven die de nieuwe zal benaderen? Blijven de andere puntenenveloppen in het basisonderwijs ongewijzigd? Zo niet, welke worden gewijzigd? Deze zorg geldt niet alleen voor dit schooljaar, maar ook voor de volgende. Als er wijzigingen worden aangebracht aan de berekeningsmethode, lijkt het me interessant dat daar zo snel mogelijk over wordt gecommuniceerd.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, geachte leden, de afgelopen jaren hebben de basisscholen veel inspanningen geleverd om een zorgbeleid uit te stippelen, door in de eerste plaats op schoolniveau, maar ook op het niveau van de scholengemeenschap punten samen te leggen. Een sterk zorgbeleid is essentieel voor het ondersteunen van schoolteams, zowel voor de ondersteuning van elke leerkracht als voor de ondersteuning van de directeur in zijn of haar zorgbeleid. Elke school heeft leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. Om ook deze kinderen maximaal ontwikkelingskansen te kunnen bieden, is het noodzakelijk de zorgmiddelen uit te breiden om een krachtiger zorgbeleid te kunnen voeren. De middelen waarin vandaag voor zorgcoördinatie is voorzien, worden door de scholen als zeer doeltreffend, maar ontoereikend bevonden. Om tegelijk mogelijk te maken dat kinderen met speciale onderwijsbehoeften maximale kansen krijgen en dat de individuele leerkrachten worden ondersteund in hun lespraktijk, is het noodzakelijk de zorgmiddelen uit te breiden.

Daarom werd in cao VIII, die we de titel 'Investeren in sterk onderwijs door gewaardeerd en gemotiveerd personeel' hebben meegegeven, bepaald dat de zorgmiddelen in het basisonderwijs op het niveau van de scholengemeenschap substantieel zouden worden uitgebreid vanaf 1 september 2008. In het voorontwerp van het onderwijsdecreet XVIII is de rechtsgrond ingeschreven om cao VIII op dat punt uit te voeren en tegelijkertijd een vereenvoudiging door te voeren. Deze zorgenvolpoe zou immers de derde zorgenvolpoe zijn die in het basisonderwijs wordt gecreëerd. Vandaag bestaan er al twee zorgenvolpoeën.

Drie enveloppen die telkens een andere berekeningswijze hebben, die in hetzelfde ambt moeten worden aangewend en dat met bijna dezelfde doelstellingen: dat zorgt voor verwarring in de onderwijssector. Daarom willen we een belangrijke vereenvoudiging doorvoeren.

Concreet bepaalt het voorontwerp van onderwijsdecreet XVIII dat aan elke scholengemeenschap één puntenenveloppe voor het voeren van een zorgbeleid wordt

toegekend. Het normenstelsel, dat nog moet worden bepaald door de regering, zal bestaan uit twee componenten. Ten eerste is er een sokkel per school in de scholengemeenschap. Ten tweede worden de overige punten lineair toegekend op basis van het aantal leerlingen in het gewoon basisonderwijs en het aantal kleuters in het buitengewoon basisonderwijs in de scholengemeenschap.

De Vlaamse Regering zal, wat het lineaire gedeelte betreft, een puntengewicht vastleggen voor een kleuter in het gewoon basisonderwijs, een kleuter in het buitengewoon basisonderwijs en een leerling lager onderwijs in het gewoon basisonderwijs. Op die manier ontvangen het gewoon en het buitengewoon basisonderwijs de middelen die ze bij een niet-vereeenvoudigd systeem zouden genereren. Het buitengewoon basisonderwijs ontvangt momenteel immers ook alleen zorg-pluspunten. De zorg-pluspunten worden berekend aan de hand van het aantal kleuters.

Hoe deze puntenenveloppe binnen de scholengemeenschap zal worden aangewend, zal via afspraken tussen de verschillende partners binnen de scholengemeenschap worden vastgelegd. De aanwending maakt tevens deel uit van onderhandelingen in het bevoegde lokaal comité van de scholengemeenschap. Het is dan ook logisch dat de scholengemeenschappen afspraken moeten maken over het zorgbeleid in de scholen van de scholengemeenschappen. Tot nu toe konden de scholengemeenschap hierover afspraken maken, maar ze hoefden dat niet te doen.

Tijdens de schooljaren 2008-2009, 2009-2010 en 2010-2011 kent de scholengemeenschap aan elke school van de scholengemeenschap minstens het aantal punten toe dat de school, op basis van haar leerlingenaantal op de eerste schooldag van februari van het voorgaande schooljaar, kan inrichten op basis van de berekeningswijze, geldig tijdens het schooljaar 2007-2008 voor de puntenenveloppe toegekend voor een personeelsomkadering ter ondersteuning van het op school gevoerde zorgbeleid.

Minimaal 90 percent van de nieuwe puntenenveloppe moet worden besteed op het niveau van de individuele scholen. Door te bepalen hoeveel percent maximaal op het niveau van de scholengemeenschappen kan worden besteed, hebben de individuele scholen een garantie dat er geen te omvangrijke omkadering ontstaat op het niveau van de scholengemeenschap. Dat percentage laat toe in de geïntegreerde enveloppe net zo veel punten op het niveau van de scholengemeenschap aan te wenden als in het systeem met de verschillende enveloppen. Van dat percentage kan worden afgeweken na akkoord in het bevoegde lokaal comité van de scholengemeenschap. Dat er kan worden afgeweken van dit percentage maakt het mogelijk om, terwijl er rekening

wordt gehouden met de belangen van het personeel, toch in te spelen op de specifieke noden die er in elke scholengemeenschap zijn met betrekking tot het te voeren zorgbeleid.

Indien er in een bepaalde school sprake is van een dalend leerlingenaantal, kunnen er bij de verdeling door de scholengemeenschap aan die school minder zorgpunten worden toegekend dan het voorgaande schooljaar. Dat kan dan uiteraard voor een of meer zorgcoördinatoren, aangesteld bij die school, leiden tot een terbeschikkingstelling wegens ontstentenis van betrekking.

Een scholengemeenschap kan ook, los van een dalend leerlingenaantal, minder punten toekennen aan een bepaalde school omdat de zorgbehoeften in die school gedaald zijn, terwijl er in andere scholen van diezelfde scholengemeenschap extra nood is aan zorgmiddelen. Dat kan echter enkel op voorwaarde dat er geen zorgcoördinator wegens ontstentenis van betrekking ter beschikking moet worden gesteld, tenzij die onmiddellijk kan worden gereffecteerd of opnieuw tewerkgesteld in een vacante of niet-vacante organieke betrekking in de scholengemeenschap en dat voor de duur van het volledige schooljaar.

Hoeveel zorgpunten elke scholengemeenschap zal hebben voor het schooljaar 2008-2009, zal bij dienstbrief worden meegedeeld in de loop van de maand juni.

De voorzitter: De heer Schoofs heeft het woord.

De heer Hans Schoofs: Mijnheer de minister, ik dank u voor het uitvoerige antwoord. Sta me echter toe op te merken dat juni vrij laat is. Ik heb het probleem daarnet al geschetst. Nu komen er meer punten voor zorg vrij, die vroeger werden ingevuld via de niet-gekleurde enveloppe. De scholengemeenschappen zijn daar zeker dankbaar voor. Een aantal scholengemeenschappen zullen wellicht beginnen met het aanwerven van een coördinerend directeur, door het vrijkomen van punten die vroeger aan zorg werden besteed. Dergelijke functies vergen een serieuze selectie. Juni lijkt me dan ook vrij laat.

Als ik me niet vergis, is er sprake van een verplichting om de punten te besteden vanaf 1 september. We zitten daar dus met een probleem. Kunnen scholen en schoolgemeenschappen worden vrijgesteld van het besteden van punten vanaf 1 september? Dat is me niet volledig duidelijk. Kan dit eventueel later gebeuren? Ik heb het nog niet nagegaan, maar als dat kan, zou dat een oplossing kunnen zijn. Of kunnen er tijdelijk nog punten aan zorg worden besteed, dus niet voor het hele schooljaar? Dat geeft natuurlijk weinig werkzekerheid voor wie daar tijdelijk begint. Ik wou dus wijzen op dat probleem. Ik had eigenlijk gehoopt dat er al vroeger enige indicatie zou kunnen zijn over die puntenenveloppe. U zegt dat dit in juni per brief wordt bekendgemaakt, maar ik vroeg

of er bij benadering al een formule kan worden gegeven. Daar zou de sector enorm mee geholpen zijn. Men kan dan al beginnen met de selectie en bij benadering inschatten over hoeveel punten en welk budget men vanaf 1 september beschikt.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Ik wil me aansluiten bij die laatste opmerking. Is het mogelijk zorguren te reserveren? Die zouden dus niet worden ingericht vanaf 1 september, maar in reserve worden gehouden, zodat ze kunnen worden gebruikt met het oog op de nieuwe instapdata, vooral dan bij kleuters. Daar zitten we immers plots met een toevloed. Als die uren dan zijn opgebruikt, kunnen ze niet meer worden aangewend, of kunnen ze alleen maar worden gebruikt voor andere zaken. Die vraag leeft in de scholen. Dit zou moeten kunnen worden overgedragen naar het volgende schooljaar, omdat men daar dan eventueel een aangroei voorziet. Men zou dat dus niet het jaar zelf inrichten, maar het toevoegen aan de andere uren die men heeft ontvangen, zodat er een deeltijdse of voltijdse betrekking kan komen. Veel van die scholen kampen immers met het probleem dat ze daarvoor geen mensen vinden als het gaat over slechts enkele uren, zodat dit niet kan worden ingericht. Als men die uren echter samenvoegt, kan die deeltijdse of voltijdse betrekking er eventueel komen. Die vraag leeft echt in de scholen. Daar moet toch eens over worden nagedacht. In het secundair onderwijs is het wel mogelijk uren te reserveren voor het volgende schooljaar.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik moet eerlijk zeggen dat ik niet weet, als het gaat over de punten, of er een analogie is. Het lijkt me geen probleem dat bepaalde punten niet meteen worden aangewend. Dat is misschien een evident antwoord. Ik weet echter niet of de uren, zoals in het secundair onderwijs, kunnen worden geaccumuleerd en overgedragen. Ik zal dat navragen.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Het is vooral noodzakelijk omdat scholen voor die enkele uren vaak geen mensen vinden.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik vind dat u een interessant punt opwerpt, maar ik durf niet uit de losse pols te reageren. Ik zal dit nakijken.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Ik vond het nodig dat aan te kaarten. Dit moet worden bekeken in het kader van die tewerkstelling daar.

Minister Frank Vandenbroucke: Mijnheer Schoofs, uw vraag is dus dezelfde: kunnen die uren worden overgedragen?

De heer Hans Schoofs: Kunnen ze in een reserve worden geplaatst, en overgedragen op een later ogenblik?

Minister Frank Vandenbroucke: Overdragen kan slechts van het ene jaar op het andere.

De heer Hans Schoofs: Er moet een maximale soepelheid aan de dag worden gelegd.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik ben voor soepelheid, maar een van de redenen waarom we – naar uw gevoel – een beetje laat zijn, is precies dat dit veel onderhandelingen vergt.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Als dit niet wordt ingevuld, dan is dat een besparing.

Minister Frank Vandenbroucke: Daar ben ik niet op uit. Daar heb ik geen voordeel mee. Maar ik zal het navragen.

De heer Hans Schoofs: Begrijp me niet verkeerd: ik ben u dankbaar voor uw inspanningen. Ze worden enorm geapprecieerd. Alleen moet er mogelijk wat soepelheid zijn met het oog op de werkbaarheid.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de bepaling van avondtoezicht in het kader van sociaal voordeel

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, het besluit van de Vlaamse Regering van 24 juli 1991 met betrekking tot de begrippen ‘gezondheidstoezicht’ en ‘sociale voordelen’ bepaalt wat met ‘sociale voordelen’ wordt bedoeld. Ook wat het basisonderwijs betreft, definieert het decreet Basisonderwijs van 25 februari 1997 opnieuw wat onder ‘sociale voordelen’ moet worden begrepen. Ook het decreet van 30 november 2007 over het flankerend onderwijsbeleid op lokaal niveau, herhaalt wat we daaronder moeten begrijpen.

In voorvermelde regelgeving is nergens sprake van een leeftijdsgrens met betrekking tot avondtoezicht of studieopvang. Nu zijn we tot de vaststelling gekomen dat de omzendbrief van 25 juli 1991, die stamt uit dezelfde periode als het voormelde besluit, wel plots melding maakt van een leeftijdsgrens. Daarin staat namelijk te lezen dat studieopvang voor de leerlingen van de derde graad van het basisonderwijs niet als een sociaal voordeel wordt beschouwd. Bovendien wordt in die omzendbrief een onderscheid gemaakt tussen avondtoezicht en studieopvang. Zo wordt gesteld dat, wanneer een

studieopvang wordt georganiseerd ten behoeve van de leerlingen van de eerste en tweede graad van het basisonderwijs, die opvang als een avondtoezicht moet worden geïnterpreteerd. Legistiek lijkt dat me vreemd en verwarrend. Ik stel vast dat vandaag, nu de gesprekken tussen de scholen en de lokale besturen steeds meer op gang komen, naar aanleiding van het nieuwe decreet, die verwarring en onduidelijkheid toenemen. De vraag rijst waarom die omzendbrief precies dat onderscheid maakt, terwijl het in de besluiten en decreten nergens wordt gemaakt.

Mijnheer de minister, hoe moeten we dat onderscheid begrijpen? Hebt u daar een verklaring voor? Is het wenselijk dat er een onderscheid wordt gemaakt? Opvang binnen de school, die kan worden beschouwd als avondtoezicht, is immers voor een deel studieopvang, omdat de kinderen dan studeren, maar voor een deel ook speeltijd. Het is dus een combinatie van de beide, waarbij er niet altijd grote verschillen te zien zijn tussen de eerste, tweede en derde graad. Doorheen heel de lagere school is de verhouding tussen de hoeveelheid tijd die een kind nodig heeft om zijn huiswerk te maken en toetsen in te studeren en de tijd die rest om te spelen of andere dingen te doen, immers gelijkaardig. Daarom valt moeilijk te begrijpen waarom dat onderscheid wordt gemaakt.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, geachte leden, mevrouw Helsen, om een antwoord te geven op uw vraag, moeten we eigenlijk heel ver terug in de tijd. Maar goed, dat is interessant, het is een beetje geschiedenis.

Regelingen waarbij gemeentebesturen scholen van de andere netten op het eigen grondgebied subsidiëren, dateren al van voor het Schoolpact. U was toen nog niet geboren en ik zat in de kleuterklas. Voor de Schoolpactwet bestond het systeem van ‘aangenomen vrije scholen’, waarbij de gemeenten de vrije scholen konden subsidiëren voor onder meer avondstudie, Franse lessen, middagtoezicht, verzekeringen enzovoort. De Schoolpactwet maakte een einde aan de zogenaamde aannamecontracten en bepaalde voor het eerst precies wat de gemeente kon en niet kon ten aanzien van scholen van andere netten. Artikel 33 regelde oorspronkelijk voor basis- en secundair onderwijs het gezondheidstoezicht en de sociale voordelen. De bedoeling van dat artikel 33, dat later voor het basisonderwijs is overgenomen in artikel 92 van het decreet Basisonderwijs en nu ook is overgenomen in het decreet met betrekking tot het flankerend onderwijsbeleid op lokaal niveau, is bekend. We hebben het er in deze commissie nog over gehad bij de bespreking van het decreet met betrekking tot het flankerend onderwijsbeleid op lokaal niveau (*Parl. St. VI. Parl. 2006-2007, nr. 1315/3*).

Wat minder bekend is, is dat het uitvoeringsbesluit waarin artikel 33 van de Schoolpactwet voorzag, nog meer dan dertig jaar op zich heeft laten wachten. Pas in 1991 is het uitvoeringsbesluit gerealiseerd. Tot dan werden de sociale voordelen geregeld door de omzendbrief van 1 juni 1960, die werd gewijzigd op 29 november 1963 en op 1 juni 1991, naar aanleiding van het besluit van 1991. Het is de reglementering uit het uitvoeringsbesluit van 1991 die vandaag moet worden toegepast.

U vroeg waarom het onderscheid werd gemaakt tussen studieopvang en avondtoezicht. De omzendbrief waarover u het hebt, dateert dus eigenlijk van kort na de Schoolpactwet. Ik vermoed dat mijn voorganger 48 jaar geleden een onderscheid heeft gemaakt tussen studieopvang en avondtoezicht, en dan nog eens tussen de toenmalige eerste en tweede graad enerzijds en de derde graad anderzijds, omdat de studieopvang van de oudste leerlingen van het lager onderwijs in voorbereiding van het secundair onderwijs vaak echt begeleiding inhield. Men heeft toen de gemeenten wellicht niet willen verplichten ook in die begeleiding te voorzien in de vrije scholen.

U hebt echter gelijk als u stelt dat de term ‘avondtoezicht’, zoals die nu ook in het decreet betreffende het flankerend onderwijsbeleid op lokaal niveau staat, in elk geval geen onderscheid maakt tussen leerlingen naargelang hun leeftijd, noch naargelang de activiteit die ze uitvoeren tijdens dat avondtoezicht. Het is mijn mening dat de Schoolpactwet in artikel 33 evenmin die mogelijkheid bood en de omzendbrief van 1960 op dat punt te ver ging.

Ik denk dat we mogen stellen dat, omdat het decreet met betrekking tot het flankerend onderwijsbeleid al evenmin een onderscheid maakt tussen avondtoezicht en studieopvang, ook studieopvang moet worden beschouwd als een sociaal voordeel. Ik zal mijn administratie de opdracht geven dit nader te onderzoeken.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mijnheer de minister, ik dank u voor de duidelijkheid die u nu toch wel verschaft. Het is belangrijk dat ook de lokale besturen goed op de hoogte worden gebracht van welke reglementering precies van toepassing is en hoe de zaken moeten worden geïnterpreteerd. Ik stel immers vast dat de personeelsleden binnen de gemeentebesturen zich nu niet op de juiste artikelen baseren om te onderhandelen met de scholen ter plaatse. Het is dus heel belangrijk dat goed wordt meegedeeld wat van toepassing is en hoe dit vandaag moet worden geïnterpreteerd.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Johan Deckmyn tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over religieuze ontmoetingsplaatsen aan universiteiten

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

De heer Johan Deckmyn: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, Vlaamse universiteiten profileren zich terecht als onafhankelijk, kritisch en pluralistisch. Ook de Gentse universiteit stelt dat ze als instelling bekend staat om haar pluralisme, haar onafhankelijkheid van elke ideologie, zuil of partij, en profileert zich als een instelling waar men een grote mate van vrijheid en zelfstandigheid geniet. Toch zijn er net aan deze universiteit wat problemen met betrekking tot een moskee in een studentenhome. De Universiteit Gent is de grootste van Vlaanderen en bekleedt wat mij betreft ook een voorbeeldfunctie, vandaar dat een duidelijke visie met betrekking tot bepaalde zaken zich opdringt.

Zo bestaat er al meer dan 30 jaar een moskee in een ondergronds compartiment van het studentenhome Heymans in Gent. Hierover werd in 2004 al bericht in de media. Deze moskee wordt beheerd door een vereniging die zich de Muslim Students Community of Ghent noemt en de moskee wordt door sommigen zelfs als clandestien omschreven. Een recent artikel in het Gentse studentenblad Schamper brengt het bestaan van deze moskee weer onder de aandacht. Naar verluidt zou de Universiteit Gent dit gedogen uit vrees voor slechte public relations. Deze situatie bestaat al lang zonder officiële tegenkanting, omdat het zou gaan om een bezinningsruimte voor alle godsdiensten, dit om het pluralisme aan de Gentse universiteit te waarborgen. In de praktijk – en dat wordt door veel getuigen bevestigd – is de ruimte echter volledig en permanent ingericht als moskee. Bovendien doet deze moskee niet enkel dienst voor studenten, maar ook voor vele niet-studenten.

Deze moskee wordt gesubsidieerd door de Directie Studentenvoorzieningen, Dienst Huisvesting, maar heeft hier eigenlijk niets mee te maken. Bovendien stelt men dat niemand aan de universiteit hierover durft te klagen, omdat zelfs licht kritische opmerkingen onmiddellijk worden gepareerd met het verwijt dat men een racist zou zijn.

Er is nochtans veel kritiek. Ook vanuit de interhome-raad, waar men stelt dat de moskee in home Heymans voor problemen en overlast zorgt en dat er bovendien geen vrouwen welkom zouden zijn. Dat laatste gegeven doet het vermoeden rijzen dat men daar met radicale islamieten te maken heeft.

Verantwoordelijken aan de Gentse universiteit wensen zich niet uit te spreken over de vraag of een moskee

aan de Universiteit Gent al dan niet kan. Waar men zich wel duidelijk over uitspreekt, is het feit dat er geld in handen komt van mensen voor wie het niet bedoeld is en dat er fondsen oneigenlijk worden gebruikt. Men stelt dat de situatie in Gent volledig is scheefgegroeid en niemand nog weet wat wel en niet kan.

Om dergelijke situaties te vermijden, is een duidelijke stellingname van de Vlaamse overheid noodzakelijk. Duidelijke instructies vanwege de minister van Onderwijs kunnen onduidelijkheden zoals die zich in Gent voordoen, uit de weg ruimen.

Mijnheer de minister, wat is het beleid van de Vlaamse Regering met betrekking tot het subsidiëren van moskeeën aan universiteiten? Welke maatregelen hebt u al genomen om ervoor te zorgen dat er duidelijke richtlijnen zijn met betrekking tot deze problematiek? Welke maatregelen hebt u al genomen ter bestrijding van het oneigenlijke gebruik van overheidsmiddelen ter zake?

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Het gaat hier om een pluralistische universiteit en ik hoop dat ze nog lang die strekking mag houden. Dat houdt in dat er plaatsen voorhanden moeten zijn voor verschillende ideologieën en religies. Ik heb er geen enkel bezwaar tegen dat er een moskee is in de Gentse universiteit, aangezien ik ook vaststel dat er in het universitair ziekenhuis ook plaatsen voor religie en gebed zijn. Er is onder meer een rooms-katholieke en een protestantse bidplaats aanwezig. Dat kan ik alleen maar toejuichen.

Ik heb het er wel moeilijk mee dat de moskee in home Heymans alleen maar toegankelijk zou zijn voor heren en niet voor dames. Ik wil wel dat men dat eens grondig onderzoekt.

Mijnheer Deckmyn, u spreekt over financiële opbrengsten. Ik kan me niet voorstellen dat er fondsen naar bepaalde organisaties gaan. Vraagt men volgens uw informatie huur aan derden die een lokaal gebruiken? Als dat zo is, moet dat worden nagekeken, maar ik zie niet goed in waar u die informatie plaatst. U zegt dat fondsen toegekend zouden worden aan organisaties die niet tot de universiteit behoren. Maar misschien kunt u mij daar in het debat iets meer over zeggen.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, ik vind dat we een duidelijk onderscheid moeten maken tussen de zaken die we hier moeten regelen en waar we natuurlijk zeer goed toezicht op moeten houden, en de kwesties die binnen de Universiteit Gent besproken moeten worden, maar niet onze kwesties zijn. Ik vind dat men in de politiek altijd moet weten wat onze bevoegdheid of ons potje is en wat het potje van een ander is. Dat geldt hier ook.

Mijnheer Deckmyn, u vraagt naar het beleid dat we voeren met betrekking tot het subsidiëren van moskeeën aan universiteiten. Dat is inderdaad een vraag die wij moeten beantwoorden. Ik kan daar bijzonder duidelijk over zijn. De werkingsuitkering en de sociale toelage die de universiteiten van de overheid ontvangen, zijn niet bedoeld voor het subsidiëren van de werking van een moskee. Dat is bijzonder duidelijk.

Ik kan uit de informatie die ik gekregen heb niet besluiten dat de Universiteit Gent dat wel zou doen. Ik heb geen redenen om aan te nemen, en ik citeer uit uw inleiding, “dat er geld in handen komt van mensen voor wie het niet bedoeld is”. Ik zie dat niet meteen. Er is in Gent niet zoiets als een studentenvereniging die voor het runnen van een moskee een subsidie van de universiteit krijgt. Wel is het zo dat de Universiteit Gent sinds de jaren tachtig een lokaal ter beschikking stelt als gebeds- en bezinningsruimte. Die ruimte was aanvankelijk bedoeld voor alle godsdiensten, maar ze werd en wordt enkel gebruikt door moslimstudenten en -personeel. Vanuit andere godsdiensten is er blijkbaar nooit vraag geweest naar een ruimte.

Ik heb er geen problemen mee dat een universiteit of hogeschool een lokaal ter beschikking stelt als gebeds-, bezinnings- of ontmoetingsruimte. Dat gebeurt overigens niet alleen in Gent en ook niet alleen ten behoeve van moslims. De Universiteit Antwerpen, een pluralistische universiteit, heeft voor haar pastorale werking het huis ‘Zomaar Een Dak’, de Katholieke Universiteit Leuven stelt een huis ter beschikking van moslimstudenten enzovoort. Dat zijn voorbeelden, maar het is natuurlijk absoluut geen verplichting om zo’n ruimte ter beschikking te stellen. Het is de universiteit zelf die daarover beslist en ook over de eventuele voorwaarden die daaraan verbonden zijn.

Mijnheer Deckmyn, u vraagt welke maatregelen ik genomen heb en of er geen duidelijke richtlijnen moeten komen. Ik twijfel eraan of de richtlijnen van hieruit duidelijker moeten. Ze zijn duidelijk. De werkingsuitkeringen zijn bedoeld voor het financieren van de primaire opdrachten van een universiteit, met name academisch onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en maatschappelijke dienstverlening. Voor de besteding van de sociale toelage die de instelling krijgt, somt het decreet van 2004 de verschillende werkvelden op waarbinnen men geld kan besteden met sociale doelstellingen. Moskeeën zijn daar niet bij.

De regeringscommissarissen oefenen toezicht uit op de naleving van deze regelgeving en kunnen ingrijpen als zij menen dat er onregelmatigheden zijn gebeurd of dreigen te gebeuren. Als er onduidelijkheid zou zijn, dan denk ik dat er hoogstens onduidelijkheid kan zijn met betrekking tot interne kwesties binnen de Universiteit Gent.

Naar aanleiding van het artikel in Schamper en vragen die daarover gesteld zijn in haar raad van bestuur, heeft

de Universiteit Gent mij alleszins laten weten dat het bestuur deze zaak zal opnemen. Misschien moeten bepaalde zaken intern duidelijker omschreven worden of moeten sommige voorwaarden intern opnieuw bekeken worden. Er zijn in het verleden klachten geweest over het betreden van de ruimte door mensen die niet aan de universiteit verbonden waren. De universiteit kan dat toelaten of niet, bijvoorbeeld door de toegang te regelen door middel van een badge van de universiteit, zoals momenteel het geval is. Maar dat zijn aangelegenheden die eigenlijk binnen de Universiteit Gent geregeld moeten worden.

Mevrouw de voorzitter, het punt dat u oprakelt, moet men eigenlijk ook intern bekijken.

Mijnheer Deckmyn, u vraagt dan welke maatregelen ik neem ter bestrijding van het oneigenlijk gebruik. Ik denk eigenlijk, in het licht van wat ik tot nu toe heb gezegd, dat er hier geen oneigenlijk gebruik is van werkmiddelen die we geven aan de Universiteit Gent. Die worden niet gebruikt voor die ruimte. Er is geen oneigenlijk gebruik van sociale toelagen, want die worden daar niet voor gebruikt.

Om alle misverstanden te vermijden, en misschien ten overvloede: de Universiteit Gent heeft laten weten dat de aanpassingen aan de infrastructuur die in 2006 gebeurd zijn om de hygiëne en de veiligheid te verbeteren, niet gebeurd zijn met middelen uit de overheidssubsidie, maar met de patrimoniumgelden van de universiteit zelf. Dat wil zeggen met middelen waarover de universiteit zelf beschikt.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

De heer Johan Deckmyn: Mevrouw de voorzitter, ik ben blij dat u het voor een deel eens bent met mijn bezorgdheden. U zegt dat er plaats moet zijn voor verschillende religies. Dat was ook de bedoeling van dit lokaal, maar blijkbaar wordt het enkel gebruikt voor een moskee, en dan alleen nog voor de mannelijke populatie.

U vroeg zich, net als de minister, af waar ik de financiële redenering vandaan haalde. Ik zou toch een stuk van het artikel in het blad Schamper willen citeren. Men stelt: "Toch zit het met de 'bezienningsplaats' enigszins anders. Zo blijkt uit een open brief van Rob Caluwaerts, voorzitter van het Home Konvent. Terwijl verenigingen als UR-Gent, de kindercrèche en andere door de universiteit apart worden gefinancierd, gebeurt dat met de studentenmoskee niet. Die wordt immers gesubsidieerd vanuit de directie Studentenvoorzieningen, meer bepaald de dienst Huisvesting. Zowel infrastructuurwerken als energiekosten worden dus op conto van de homestudenten geplaatst."

Er is heel veel om te doen. Ik heb dat niet uitgevonden. De informatie komt uit een open brief van de voorzitter

van het Home Konvent. Het is een feit dat men daar aan de universiteit en in de verschillende vergaderingen die het Home Konvent beheren, niet openlijk tegen in durft gaan, uiteraard uit angst om voor racist versleten te worden.

Mijnheer de minister, u zegt dat we ons niet mogen bemoeien met bepaalde zaken van de Universiteit Gent, omdat ze haar eigen boontjes moet doppen. Ik vind wel dat we er als overheid op moeten toezien dat de zaken correct verlopen en de grondrechten waarvan we in dit land zouden moeten kunnen genieten, gewaarborgd blijven.

Ik wil ook verwijzen naar een verslag van de interhomeraad van ruim een jaar geleden dat ik op internet heb gevonden, dus het is een publiek document. Daarin staat: "De moskee in home Heymans zorgt voor problemen en overlast. Zo is de moskee eigenlijk geen moskee, maar een multiculturele gebedsruimte. Een groep studenten heeft deze kamer ingepalmd en zelfs het slot laten veranderen. Ook vrouwen zijn hier niet langer welkom. Verder is er het probleem dat ook niet-homebewoners naar deze moskee komen. Het Home Konvent en de dienst Huisvesting vrezen een escalatie van het probleem en zoeken een oplossing, zoals bijvoorbeeld controle van mensen die de moskee willen betreden. Officieel is dit lokaal nog altijd het homeraadlokaal, maar aangezien er geen homeraad is, kreeg het lokaal een andere bestemming."

Mijnheer de minister, mevrouw de voorzitter, het is toch duidelijk dat men daar met een serieus probleem zit en niemand, maar dan ook niemand, durft het publiek aan te kaarten.

Ik was eigenlijk verbaasd dat er een omstandig artikel hierover in het studentenblad Schamper is verschenen. Dat was voor mij ook de aanleiding om deze vraag in te dienen. Ik vind dat het zeer belangrijk is.

Mijnheer de minister, ik vind dat het ook zeer belangrijk is dat de Vlaamse overheid een signaal geeft. Als wij de verantwoordelijkheid doorschuiven naar de universiteit, blijven we in de situatie waar men aan de Universiteit Gent al 30 jaar in zit.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Mijnheer Deckmyn, ik wil zeggen dat ik u alleen maar volg op het punt dat vrouwen niet toegelaten zijn. Voor alle duidelijkheid: dat is het enige punt waarop ik u kan volgen. Voor de rest ben ik het niet met u eens en denk ik dat er plaats moet zijn voor alle gezinden. Ik hoop dat men daar aan onze Gentse universiteit plaats voor maakt.

Dat neemt niet weg dat men moet zorgen voor orde en overlast moet voorkomen, maar dat geldt voor heel de

campus en alle homes. Dat is een zaak van interne orde van de universiteit zelf.

We kennen het blad Schamper en kennen de draagwijdte van het artikel. Maar als men echt klachten heeft binnen de universiteit, kan men terecht bij de raad van bestuur, om daar de zaken te bespreken.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

De heer Johan Deckmyn: Mevrouw de voorzitter, het is natuurlijk gemakkelijk om de bal terug te spelen naar de universiteit. De klachten zijn er en ik heb geciteerd uit een verslag van de interhomeraad. Die mensen ventileren hun terechte bezorgdheden en er gebeurt niets.

Ik vind dat het dan toch onze taak is om een kader te scheppen en de universiteit te signaleren dat bepaalde dingen niet kunnen. U zegt dat u alleen akkoord gaat met mijn eerste vraag. Ik neem er akte van dat u er wel akkoord mee gaat dat een lokaal dat bedoeld was voor studenten van alle mogelijke gezindten en religies, nu enkel en alleen voor moslims toegankelijk is. Het slot van de deur is veranderd en enkel mannen mogen naar de religieuze vieringen gaan. Ik neem er akte van dat u daar blijkbaar geen bezwaar tegen hebt.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Ik herhaal dat ik wel bezwaar heb tegen het feit dat het lokaal niet toegankelijk is voor vrouwen. Maar ik heb er geen weet van dat andere gezindten en religies de vraag stellen om er gebruik van te maken.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mijnheer Deckmyn, u zegt dat ik de bal terugspeel, maar er is een goal waar ik de bal uit moet houden. Ik moet voorkomen dat men erin zou slagen om met het geld van de Vlaamse Regering voor onderwijs, onderzoek, academisch werk of sociale doelstellingen een protestantse, katholieke of moslimactiviteit te subsidiëren. Dat tolereren we niet, maar dat is hier ook niet het geval, zegt de Universiteit Gent.

U zegt dat het bediscussieerd wordt. Dat moet dan in de raad van bestuur uitgeklaard worden. We hebben daar ook een regeringscommissaris zitten. Die man moet zijn werk doen, maar dat gebeurt daar. Wat mij betreft, zijn de krijtlijnen duidelijk. Ik speel de bal niet terug, ik moet de bal uit de goal houden van het Vlaamse budget.

Dat gebeurt niet met gelden van de Vlaamse overheid, ook niet in Leuven en Antwerpen. Het is een beetje raar dat u hier een Gentse discussie brengt. U zou er eigenlijk een algemene discussie van moeten maken. Mag de Universiteit Antwerpen in zo'n ruimte voorzien? Mag de universiteit van Leuven in zo'n ruimte voorzien? Op wiens kosten? Dat is een algemeen debat. De krijtlijnen

zijn duidelijk: niet met geld dat bedoeld is voor wetenschappelijk onderzoek, academisch werk, onderwijs en sociale voorzieningen. U mag hier nog een beetje een Gentse discussie voeren met de voorzitter over dat slot – en ik stel vast dat er interesse voor is –, maar daar ga ik mij niet mee bezighouden, want ik zit ook niet in de raad van bestuur van de Universiteit Gent.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

De heer Johan Deckmyn: Mijnheer de minister, ik vind dat dit niet iets is om mee te lachen.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik lach helemaal niet.

De heer Johan Deckmyn: Er is inderdaad iets gebeurd in Gent dat niet door de beugel kan. Ik heb dit element als testcase en basis naar voren geschoven om u in algemene termen te vragen of dit kan in Vlaanderen. Als het daar kan, scheppen we een precedent. Om dat precedent teniet te doen, wou ik deze vraag hier stellen.

De voorzitter: Dank u voor uw grote burgerzin.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Laurence Libert tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de mogelijkheid om het theoretisch rijexamen op school af te leggen

De voorzitter: Mevrouw Libert heeft het woord.

Mevrouw Laurence Libert: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, in de pers konden we een viertal weken geleden lezen dat leerlingen van de laatste graad vanaf volgend schooljaar hun theoretisch rijbewijs kunnen halen op school. Deze aankondiging kwam er na de evaluatie van een proefproject in 25 scholen, waarbij 2000 leerlingen acht uur verkeersles kregen buiten de lessen door professionele instructeurs.

De bedoeling van Vlaams minister van Mobiliteit, mevrouw Kathleen Van Brempt, is om het project verder uit te bouwen tot alle scholen. Hiervoor wordt een bedrag van 4 miljoen euro uitgetrokken. De aankondiging van de minister van Mobiliteit om in de secundaire scholen meer werk te maken van verkeerseducatie, past in het kader van de vakoverschrijdende eindterm verkeer en mobiliteit voor de derde graad, namelijk 'het verwerven van de kennis die moet volstaan als voorbereiding op het theoretisch rijexamen categorie B'.

In dit kader ondervroeg ik u op 29 maart 2007 over het nauwelijks of niet-behalen van deze eindterm (*Hand. VI. Parl. 2006-07, C158*). Scholen weten zelf niet op welke wijze ze invulling moeten geven aan de door de eindterm verplichte voorbereiding op het theoretisch examen. Dit werd zeer expliciet gesteld in een artikel in De Standaard in maart 2007.

Ik vroeg naar de initiatieven die u onderneemt om de eindterm te evalueren, om scholen aan te zetten om meer aandacht te besteden aan verkeerseducatie en om ervoor te zorgen dat, als jongeren het secundair onderwijs verlaten, zij de nodige bagage hebben om te slagen in het theoretisch rijexamen.

U antwoordde toen dat er geen onderzoek is gebeurd over de vraag of jongeren al dan niet na het beëindigen van het secundair onderwijs, voldoende kennis hebben opgedaan om het theoretisch rijexamen met succes af te leggen. U kondigde in uw antwoord aan dat u voor eind december 2007 de inventaris van de leermiddelen over verkeersattitude voor het secundair onderwijs en het nascholingsprogramma voor leerkrachten klaar wilde hebben.

Mobiliteit speelt een sleutelrol in onze samenleving. Er wordt al jaren een discussie gevoerd over de rol van het onderwijs in het voorbereiden van jongeren, niet alleen op hun latere maatschappelijke en professionele leven, maar ook op hun verdere leven als autobestuurder. Verkeersveiligheid is een belangrijk maatschappelijk aandachtspunt, er is een invloed op de tewerkstellingskansen en mobiliteit speelt ook een belangrijke emancipatorische rol. Belangrijker nog: het onderwijs is het best geplaatst om jongeren preventief te vormen in thema's als verkeersagressie en hoffelijkheid in het verkeer. Open Vld pleit er overigens al langer voor om leerlingen op jonge leeftijd verkeersethiek bij te brengen, hen te leren omgaan met stress achter het stuur, defensief rijgedrag aan te leren en op die manier als hefboom te fungeren voor een positieve mentaliteitsverandering op de weg, met een vermindering van het aantal verkeersslachtoffers tot gevolg.

Mijnheer de minister, als opvolging op mijn vraag van maart 2007 en de aankondiging van minister Van Brempt, heb ik volgende vragen. Was u op de hoogte van de aankondiging van minister Van Brempt om leerlingen van de derde graad vanaf volgend schooljaar hun theoretisch rijexamen te laten halen op school? Is deze communicatie verlopen in overleg met u?

In uw antwoord van 29 maart 2007 verwijst u naar een onderzoek over de vakoverschrijdende eindtermen. Houdt dit initiatief een verband met tussentijdse resultaten van dit onderzoek, dat als ik mij niet vergis, nog lopende is?

In de krantenartikels lezen we dat niet de leraars maar professionele inspecteurs de lessen zullen geven en dat

de lessen na de officiële lesuren zullen worden gegeven. Kunt u meer toelichting geven bij de concrete werkwijze? Welke garantie hebben de leerlingen dat de afgenomen examens erkend zullen worden door de officiële rij scholen en examencentra?

Eveneens in uw antwoord van 29 maart 2007 spreekt u van een inventaris van de leermiddelen over verkeerseducatie voor het secundair onderwijs en een nascholingsprogramma voor leraren. Wat is de stand van zaken van deze inventaris en nascholing? Hebben alle leraren al van deze nascholing kunnen genieten?

De scholen worden niet verplicht om theoretische lessen rijexamen in te plannen of de leerlingen de mogelijkheid te geven om een theoretisch rijexamen af te leggen. Welke maatregelen neemt u om de vakoverschrijdende eindterm 'het verwerven van de kennis die moet volstaan als voorbereiding op het theoretisch rijexamen categorie B' in alle scholen te bereiken?

Plant u initiatieven om, naast de loutere voorbereiding op het theoretisch rijexamen, ook andere aspecten van verkeersveiligheid, al dan niet via een wijziging van de eindtermen, meer aan bod te laten komen in het secundair onderwijs?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik was inderdaad op de hoogte van het initiatief van mijn goede collega en heb dat heel grondig met haar overlegd.

U verwijst naar een onderzoek over de vakoverschrijdende eindtermen. Dit initiatief komt als reactie op de vaststelling die is gemaakt door de VAB (Vlaamse Automobilistenbond) in een onderzoek van maart 2007, dat scholen moeilijk de weg vinden om aan de eindterm 12 van de vakoverschrijdende eindtermen 'milieueducatie' te werken. Dit initiatief houdt dus nog geen rekening met de resultaten van het OBPWO¹-onderzoek 'Vakoverschrijdende eindtermen in het secundair onderwijs: een onderzoek naar de maatschappelijke en onderwijskundige relevantie van vakoverschrijdende eindtermen en de haalbaarheid ervan', waarnaar u verwijst, omdat de resultaten hiervan nog niet beschikbaar zijn. Dit onderzoek moet pas worden opgeleverd in het najaar van 2008.

De lessen worden gegeven door lesgevers die verbonden zijn aan een rij school. De betrokken lesgevers moeten daarom houder zijn van een geldig brevet van beroepsbekwaamheid III uitgereikt door de FOD Mobiliteit voor het verstrekken van theoretisch onderwijs in het kader van een erkende rij school, zoals bepaald

¹ onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek

door het KB van 11 mei 2004 betreffende de erkenning van rijsscholen. De school kan wel zelf de rijsschool kiezen waarmee ze wil samenwerken, op voorwaarde dat voorafgaandelijk een offerte bij minstens 3 rijsscholen werd gevraagd. Om de planlast te beperken, zullen de scholen gebruik kunnen maken van een standaardbestek dat door de Vlaamse Stichting voor Verkeerskunde (VSV) ter beschikking zal worden gesteld.

De scholen bepalen zelf wanneer deze lessen worden gegeven, binnen of buiten de normale lesuren. Dit is volledig in overeenstemming met de opvatting dat aan de vakoverschrijdende eindtermen ook buiten de lesuren kan worden gewerkt. Dit is belangrijk omdat een van de grote discussiepunten, wanneer we het hebben over rijbewijs en school, is dat velen wensen dat scholen daar iets voor kunnen doen, maar dat de uren al heel vol zitten. We maken het nu mogelijk dat er iets gebeurt zonder dat we per se iets moeten bijduwen in de beschikbare uren van het normale uurrooster.

De examens worden georganiseerd door de Groepering van Erkende Ondernemingen voor Autokeuring en Rijbewijs (GOCA) en zij worden afgenomen in de scholen zelf. Hiervoor is een wijziging nodig van het federale ministerieel besluit (MB) van 20 juni 2007 houdende de bepaling van het aantal, de plaats van vestiging, de territoriale bevoegdheid en de regels betreffende de organisatie van de examen centra. De Vlaamse Regering heeft op de vergadering van 1 februari 2008 een positief advies over dit ontwerp van MB uitgebracht. We wachten enkel nog op de publicatie ervan in het Belgisch Staatsblad.

De VSV heeft een inventaris samengesteld van educatieve materialen over verkeer en mobiliteit die bestemd zijn voor het secundair onderwijs. Deze inventaris is eenvoudig te raadplegen op de webstek van VSV, www.verkeerskunde.be, maar een gedrukte versie wordt op eenvoudig verzoek naar de scholen verstuurd. De VSV biedt overigens ook nascholing aan op het vlak van verkeerskunde. In principe kunnen alle leerkrachten daaraan deelnemen.

Scholen zijn inderdaad niet verplicht om in te gaan op het aanbod om de lessen die voorbereiden op het behalen van het getuigschrift van het theoretisch rijexamen categorie B, binnen de school te organiseren. Uiteraard geldt voor elke school – ongeacht of zij ingaat op het aanbod – dat zij voldoende inspanningen moet leveren om te werken rond de vakoverschrijdende eindterm 12 van de derde graad secundair onderwijs. Het gaat over het onderdeel van Milieueducatie: ‘de leerlingen verwerven de kennis die moet volstaan als voorbereiding op het theoretisch rijexamen categorie B’. Omdat het om een vakoverschrijdende eindterm gaat, geldt geen resultaatsverplichting op het niveau van de leerlingpopulatie maar wel een inspanningsverplichting van de school om rond deze vakoverschrijdende eindterm te werken. De onderwijsinspectie zal bij een schooldoorlichting

nagaan in welke mate aan deze eis van inspanningsverplichting is voldaan.

Ik wil erop wijzen dat in de bestaande ontwikkelingsdoelen en eindtermen van respectievelijk het kleuter- en lager onderwijs, en de vakoverschrijdende eindtermen van het secundair onderwijs, het thema verkeerseducatie al een prominente plaats heeft gekregen, telkens aangepast aan het niveau van de leerlingen. Deze eindtermen kunt u bekijken op de webstek van de Entiteit Curriculum, www.ond.vlaanderen.be/dvo. In de publicaties van de Entiteit Curriculum ‘Wegwijs in de eindtermen en de ontwikkelingsdoelen voor de eerste graad van het secundair onderwijs’ en ‘Over de Grenzen’ worden concrete voorbeelden aangereikt van de manier waarop de vakoverschrijdende eindtermen verkeerseducatie een concrete invulling kunnen krijgen.

Samen met de minister van Mobiliteit, heb ik aan een gemengde kabinettenwerkgroep de opdracht gegeven om een voorstel uit te werken voor een versterking van de verkeerseducatie op school. Deze werkgroep bestaat naast leden van de kabinetten Onderwijs en Mobiliteit, uit vertegenwoordigers van de VSV, vertegenwoordigers van de respectieve departementen en de verschillende onderwijskoepels. De werkgroep is in de eindfase van haar werkzaamheden. Er ligt een voorstel klaar dat nu aan de diverse verantwoordelijken wordt voorgelegd. Wij hopen hierover op zeer korte termijn met alle betrokken partijen tot een akkoord te kunnen komen. Het is de bedoeling om vanaf volgend schooljaar al werk te kunnen maken van een versterkte verkeerseducatie in het secundair onderwijs. De dagelijkse berichtgeving onderlijnt daar helaas de noodzaak voor.

Voorlopig blijven wij nog altijd uitgaan van de bestaande vakoverschrijdende eindtermen verkeerseducatie. De commissie die de vakoverschrijdende eindtermen actualiseert, zal pas in juni 2008 klaar zijn met haar opdracht. Een aangepaste versie van eindtermen zal pas ten vroegste vanaf het schooljaar 2010-2011 worden ingevoerd. Dat duurt nog even. Ondertussen moeten we niet bij de pakken blijven zitten. Daarom vond ik het initiatief van minister Van Brempt zeer goed.

De voorzitter: Mevrouw Libert heeft het woord.

Mevrouw Laurence Libert: Mijnheer de minister, ik dank u voor het uitgebreide antwoord. Ik sluit me aan bij uw slotopmerking. Ook Open Vld is heel tevreden met het initiatief en ondersteunt dat. Misschien zal er volgend jaar een evaluatie moeten komen.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

De heer Leo Pieters: In welke mate is de regelgeving in overeenstemming met bijvoorbeeld het rijbewijs voor landbouwvoertuigen of vrachtwagens? Die reglementering bestaat niet. Dat wordt op school gegeven, maar dat

is een ander soort rijbewijs. Het rijgedrag en het verkeersreglement zijn daar evenzeer in opgenomen. In welke mate is er een overeenkomst te vinden?

Minister Frank Vandenbroucke: Er zijn natuurlijk raakvlakken, maar dat is toch een ander onderwerp. We geven in ons beroepsonderwijs voor een aantal richtingen meteen het rijbewijs mee. Dat is belangrijk in sommige landbouwrichtingen en voor vrachtwagenchauffeurs. Het is wel een ander verhaal. Ik kan niet zo voor de vuist weg een antwoord geven. Ik neem aan dat men daar ook aandacht heeft voor algemene verkeerseducatie. Het is een vakoverschrijdende eindterm die overal moet worden meegenomen. Ik ga ervan uit dat men in de lessen de koppeling maakt tussen die twee. Dat is een veronderstelling. Ik heb niet meteen materiaal om daar een uitvoerig antwoord op te geven.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Kunnen we er dus van uitgaan dat het geen eindterm is om het rijbewijs te laten behalen, maar dat men alleen de mogelijkheid moet creëren om klaar te zijn om deel te nemen aan een theoretisch examen?

Minister Frank Vandenbroucke: Ik zat hier de vorige legislatuur 1999-2004 niet, maar in dit huis is een heel lange discussie gevoerd over hoe die eindterm geformuleerd is. Uiteindelijk is men gekomen tot de zeer subtiële tekst die ik heb voorgelezen. Het gaat namelijk over het verwerven van de kennis nodig voor de voorbereiding van het behalen van, enzovoort. Die zin is een hink-stap-sprong. Dat is een subtiële formulering omdat men niet garandeert om aan de jonge mensen in het onderwijs zomaar een aanloop te geven tot het examen, waarop ze perfect zijn voorbereid en voor zouden slagen. We geven wel de kennis die nodig is bij de voorbereiding van het examen. Dat is het resultaat van, naar verluidt, zeer lange discussies hier. Dat is een discussie van alle tijden tussen degenen die zeggen dat de school daarvoor moet zorgen en anderen die zeggen dat de school al voor heel veel moet zorgen. Minister Van Brempt heeft in die eeuwige discussie van wat je kunt vragen van een school, met haar initiatief een zeer goed evenwicht gevonden, waarbij je de eindterm voor de scholen die dat doen, veel dichterbij brengt. Maar we moeten dat evalueren.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw An Michiels tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de samenwerking met de Franse Gemeenschap over het spijbelbeleid

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, we hebben het hierover al gehad bij de bespreking van de beleidsbrief Onderwijs in november (*Parl. St.* VI. Parl. 2007-08, nr. 15/6-H). Ik stelde toen dat het niet zo gemakkelijk is om samen te werken met de Franse Gemeenschap. U stelde toen dat ik te pessimistisch was want dat er wel degelijk vooruitgang was in het spijbelbeleid. U hebt me laten weten dat vanuit uw kabinet de rijksregisternummers van leerlingen die in Brussel wonen, werden doorgespeeld aan de Franse Gemeenschap, samen met de schoolgegevens. De administratie van Onderwijs, toen nog van minister Arena en nu van minister Dupont, zou op die cijfers doorwerken tot eind januari 2008. Nadien zou dan gezamenlijk worden vastgesteld welke kinderen nergens voorkomen, waarna de bevoegde instanties – en indien nodig het parket – verwittigd zouden worden. Intussen zijn we april. De uitwisseling van de gegevens en de gezamenlijke vaststelling zou dus rond moeten zijn.

Mijnheer de minister, wat is de huidige stand van zaken? Hebt u al antwoord gekregen van de administratie van de minister belast met het leerplichtonderwijs van de Franse Gemeenschap? Zijn er al stappen ondernomen ten aanzien van de ouders van de kinderen die nergens voorkomen? Zo neen, wat zult u doen om alsnog de gegevens van de Franse Gemeenschap te krijgen?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: We hebben het daar in november bij de bespreking van de beleidsbrief Onderwijs al een eerste keer over gehad. Die samenwerking met de Franse Gemeenschap is absoluut nodig. Sinds onze besprekingen van november zijn er al meerdere vruchtbare contacten geweest tussen de administraties en de kabinetten van de beide gemeenschappen. Zowel de Franse als de Vlaamse Gemeenschap staan achter de idee van een gezamenlijke controle op de leerplicht in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Ik wil hierbij trouwens nog eens benadrukken dat de controle op de leerplicht in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest niet alleen de verantwoordelijkheid is van de Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming, maar dat een samenwerking tussen de ministers van onderwijs van de twee gemeenschappen hier nodig is. Het proces van het uitwisselen van gegevens en het opsporen van leerplichtigen die in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest gedomicilieerd zijn maar op geen enkele wijze aan de leerplicht voldoen, is technisch gezien niet eenvoudig. Zo hebben we moeten vaststellen dat het gemeenschappelijke databestand nog niet helemaal op punt staat, waardoor het voorbarig zou zijn om nu al definitieve uitspraken te doen over hoeveel leerplichtigen er in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest dit schooljaar op geen enkele manier aan de leerplicht voldoen.

Tegen het begin van het volgende schooljaar 2008-2009 hopen we dat de procedure voor de leerplichtcontrole in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest helemaal op punt staat en de twee gemeenschappen samen de controle op de leerplicht kunnen uitoefenen. Momenteel wordt er dan ook hard gewerkt aan een samenwerkingsprotocol tussen de beide gemeenschappen, waarin de te ondernemen stappen opgesomd worden en er duidelijke deadlines worden gesteld. We hopen zo vanaf volgend schooljaar op een meer effectieve en efficiënte manier de controle op de leerplicht binnen een zo kort mogelijk tijdsbestek tot een goed einde te brengen.

Voor dit schooljaar 2007-2008 kan ik wel al meedelen dat we op basis van het Rijksregister weten dat er in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest ongeveer 140.000 leerplichtigen wonen waarvan een 126.000-tal ingeschreven is in een erkende, gefinancierde of gesubsidieerde onderwijsinstelling van de Vlaamse Gemeenschap of de Franse Gemeenschap. 8000 leerplichtigen blijken op een andere manier aan de leerplicht te voldoen, bijvoorbeeld door het volgen van huisonderwijs, het ingeschreven zijn in een privéschool, een school in het buitenland of door een al dan niet tijdelijke vrijstelling van de leerplicht. Van ongeveer 6000 leerplichtigen weten we tot nu toe niet zeker of ze op een of andere manier aan de leerplicht voldoen. We vermoeden dat er voor velen onder hen een verklaring is en dat ze op een of andere manier dus toch aan de leerplicht voldoen. Mogelijk heeft dit ook te maken met fouten in de databestanden. We zoeken dit voort uit in de databanken van de beide gemeenschappen. Anderzijds kunnen de ouders ons ook hier meer informatie over verschaffen.

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Mijnheer de minister, ik dank u. Ik ben blij dat dit toch wel vooruitgaat. Het is toch al iets duidelijker dan in november. Ik stel echter vast dat de zaken ook hier weer zeer traag gaan. Tenzij ik u volledig verkeerd heb begrepen, hoopte u in november dat dit toch wel iets sneller zou gaan. Samen met u hoop ik dat dit tegen begin volgend schooljaar inderdaad volledig op punt zal staan. We zullen er dan bij gelegenheid waarschijnlijk nog eens op kunnen terugkomen.

Minister Frank Vandenbroucke: Wel, het gaat vooruit. Het heeft twintig jaar of zo stilgelegen. We zijn bezig, maar het is inderdaad complex. Ik vind dat we nu wel heel belangrijke elementen hebben. Onder meer de gegevens die ik heb gegeven, preciseren de verdere opdracht. Dit gaat vooruit en ik blijf inderdaad druk zetten, maar we moeten realistisch zijn: dit is een complex verhaal, dat zeer veel technisch en administratief werk vergt.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
